

4. Kommandoforholdene i en krisesituation

Om kommandoforholdene kan bl.a. henvises til følgende udtalelse af daværende forsvarsminister Poul Søgaard:

»Det er korrekt, at i den situation, hvor styrker kommer til Danmark, er de, fra de lander på danske flyvepladser eksempelvis, til de er operationsklare, dvs. udstyret med de våben, de skal bruge, og som evt. findes i danske depoter, under deres egne officerers kommando, men så snart de er operationsklare, er de under NATO-kommando, altså under en dansk officers kommando.« (Folketingstidende 1981-82 (2. samling), forhandlingerne sp. 5529).

Den pågældende NATO-kommando er chefen for enhedskommandoen, COMBALTAP, som ganske rigtigt er en dansk officer, men som i enhver henseende i sin egenskab af operativ chef for NATOs styrker står under NATO-kommandosystemet, dvs. i sidste instans under NATOs øverstkommanderende i Europa, som i øvrigt er en amerikansk officer.

Forstærkningerne står altså ikke på noget tidspunkt under dansk kommando, og kommandoforholdene illustrerer således meget klart, hvorledes de reelle magtforhold vil være.

5. Modtagestationerne er bombemål

En afgørende grund til at ophæve forstærkningsaftalerne er det forhold, at flyvestationerne Karup, Vandel, Ålborg, Skrydstrup og Tirstrup i en krigssituation vil være oplagte bombemål. Det må forudses, at der i en krigssituation vil blive anvendt endog større atomvåben mod f.eks. modtagestederne. Civilforsvarsstyrelsen siger herom i et memorandum om 1980ernes civilforsvar:

»Anvendelsen af større atomvåben mod udvalgte mål på dansk territorium kan ikke udelukkes. F.eks. kan anvendelsen tænkes mod enkelte vigtige mål, såsom modtagesteder for forstærkninger, vigtige kommando- og administrationscentre, produktionsområder, trafikknudepunkter m.v.« (Memorandum om civilforsvaret i 1980erne, side 68-70). Det siges heri endvidere, at forsvarsstyrelsen har

erklæret sig enig i denne vurdering.

Forstærkningsaftalerne udgør altså ikke alene en sikkerhedsrisiko for befolkningen som følge af, at forstærkningerne i en »krisesituation« vil kunne bruges som led i en optrapning, der fører frem mod en krig, men modtagestedernes tilstedeværelse betyder endvidere, at befolkningens sikkerhed forværres drastisk, idet anvendelsen af større atomvåben i Danmark vil gøre landet ubeboeligt for mennesker.

6. De aktuelle forhandlinger om nye aftaler

I 1976 og i 1982 blev fly- og forstærkningsaftalerne indgået og besluttet af *regeringen*. Detaljerne i aftalerne holdes hemmelige, og et flertal i folketinget har – desværre – accepteret, at aftalerne indgås i det dulgte uden forudgående offentliggørelse af det konkrete indhold i aftalerne, uden muligheder for en offentlig debat, før beslutningerne reelt er truffet, og uden at forelægge aftalerne for folketinget i form af lovforslag eller beslutningsforslag. Når forstærkningsaftalerne alligevel har været diskuteret i folketinget, skyldes det, at f.eks. SF og VS har rejst forespørgsel herom.

Om hemmelighedskræmmeriet sagde daværende forsvarsminister Poul Søgaard i 1982:

»Jeg forstår, at hr. Bilgrav-Nielsen mener, han har fået ret uspecificerede oplysninger både i forsvarsudvalget og i det udenrigspolitiske nævn. Jeg må sige lige ud, at jeg kan ikke give flere oplysninger. Der er måske noget talmateriale, jeg ikke har opgivet, men det hører altså til det, man kalder militære hemmeligheder.« (Folketingstidende 1981-82 (2. samling), forhandlingerne sp. 5528).

Og nu ser det ud til, at regeringen endnu en gang er ved eller måske allerede har afsluttet nye aftaler, udvidede forstærkningsaftaler, med USA.

Desværre må man regne med, at regeringen træffer beslutning om disse vitale spørgsmål *uden* forudgående offentliggørelse, *uden* mulighed for forudgående offentlig debat og *uden* forudgående godkendelse i folketinget.

Men et flertal i folketinget kan – på tværs af regeringen – forhindre dette og også beslutte, at fly- og forstærkningsaftalerne skal opsiges.